

[Pradžia](#) > ... > [Kreipimasis į Teismą](#) > [Kur Ir Kaip](#) > [Kaip Kreiptis į Teismą?](#) > [England and Wales](#)

Kaip kreiptis į teismą?

Anglija ir Velsas

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Ar turiu kreiptis į teismą, ar yra alternatyvų?

Anglijoje ir Velse vyriausybė siekia užtikrinti žmonėms galimybę greitai, veiksmingai ir ekonomiškai efektyviu būdu išspręsti ginčus ir suteikti jiems įvairių alternatyvų, o ne tik galimybę kreiptis į teismus. Alternatyvus ginčų sprendimas labiau skirtas problemoms spręsti, o ne privalomiems sprendimams priimti, ir daugeliu atvejų ginčų sprendimai gali būti kūrybiški ir plataus masto, ko nebūtų įmanoma pasiekti per teismo procesą.

Alternatyvaus ginčų sprendimo pavyzdžiai yra mediacija ir arbitražas; Teisingumo ministerija netgi pateikia nuorodą į [parengtų mediatorių](#), kurie tarpininkauja už fiksuotą mokestį pagal slankiąją skalę, puslapi. Be to, bylose dėl ginčijamų ieškinių dėl nedidelių sumų siūloma nemokama mediacijos paslauga telefonu, jei šalis dėl to sutinka. Jeigu šalis mėgintų pasitelkti alternatyvų ginčų sprendimą ir joms nepavyktų susitarti, joms nėra draudžiama toliau tęsti bylą teisme.

Jeigu nuspręstumėte kreiptis į teismą, procedūra reglamentuojama [Civilinio proceso taisyklėse](#).

Toliau pateikta informacija gali padėti nuspręsti, kaip geriausia išspręsti ginčą, ir tik padėti susidaryti bendrą vaizdą, kaip gali būti. Čia nepateikiama visa informacija apie teismų taisykles, išlaidas ir procedūras, kurios gali turėti skirtingą poveikį skirtingų rūšių ieškiniams. Taip pat reikėtų nepamiršti, kad net jei laimėtumėte bylą, teismas negali užtikrinti, kad galėsite atgauti jums priklausančius pinigus.

2 Ar nustatytas ieškinio senaties terminas?

Yra nustatyti terminai arba senaties terminai, per kuriuos reikėtų pareikšti ieškinį teisme. Bendras senaties terminas yra šešeri metai nuo atitinkamos datos, pavyzdžiui, sutarties pažeidimo dienos arba žalos padarymo dienos arba kartais žalos nustatymo dienos. Kiti senaties terminai yra vieni metai byloms dėl garbės ir orumo įžeidimo arba treji metai dėl gydytojų aplaidumo ir žalos sveikatai. Kai kurie, bet ne visi senaties terminai reglamentuojami [1980 m. Senaties terminų įstatyme](#). Klausimą dėl terminų galima išsiaiškinti su advokatu, patarėju teisės klausimais arba kreipiantis į Jungtinės Karalystės Piliečių konsultacijų biurą.

3 Ar turėčiau kreiptis į šios valstybės narės teismą?

Daugeliu atvejų turėtumėte kreiptis į tos valstybės narės, kurioje kilo ginčas, teismą. Yra tam tikrų šios taisyklės išimčių, kurios priklauso nuo ginčo dalyko^[1] ir pirmiausia taikoma rašytinė Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra. Daugiau informacijos pateikia [Jungtinės Karalystės Europos vartotojų centras](#).

[1] Bylos dėl sutartinių prievolių, žalos atlyginimo, vartojimo ir darbo sutarčių, patentų ir (arba) prekių ženklų ir nekilnojamojo turto nuosavybės teisės arba nuomos.

4 Jei taip, į kokį šios valstybės narės teismą turėčiau kreiptis – pagal savo

arba atsakovo gyvenamąją vietą ar pagal kitus bylos teisingumo kriterijus?

Nustatyti, kaip ir kur kelti bylą, galima remiantis Civilinio proceso taisyklių (CPT) [7 dalimi](#) ir prie jų pridedamais praktiniais nurodymais. Puslapyje „[Jurisdikcija](#)“ pateikiama daugiau informacijos apie konkretų Anglijos ir Velso teismą, kuriame reikėtų pareikšti ieškinį. Teismų adresai pateikiami [Teisingumo ministerijos interneto svetainėje](#).

5 Į kokį šios valstybės narės teismą turėčiau kreiptis, atsižvelgiant į ieškinio pobūdį ir ginčijamos sumos dydį?

7 dalyje ir puslapyje „[Jurisdikcija](#)“ pateikiama daugiau informacijos apie konkretų Anglijos ir Velso teismą, kuriame turėtų būti pareikštas ieškiny. Teismų adresai pateikiami [Teisingumo ministerijos interneto svetainėje](#).

6 Ar galiu pareikšti ieškinį teismui pats, ar turiu kreiptis į tarpininką – advokatą?

Nereikalaujama, kad asmuo kreiptųsi konsultacijos į advokatą ar būtų jo atstovaujamas; esant paprastai skolai visai nebūtina konsultuotis su solisitoriumi. Vis dėlto pagal bendrą taisyklę, jeigu jūsų ieškiny yra didesnis nei 10 000 GBP ir ypač jeigu tai yra ieškiny dėl žalos atlyginimo, patartina pasikonsultuoti su solisitoriumi.

Jeigu reikalaujama suma yra 10 000 GBP arba mažesnė ir yra pagrįsta, galima prašyti, kad per teismo posėdį už jus kalbėtų kitas asmuo. Vadinamasis „neprofesionalus atstovas“ gali būti sutuoktinis, giminaitis, draugas arba konsultantas.

Jeigu ieškiny susijęs su kitais klausimais, pavyzdžiui, žala sveikatai, byla gali būti sudėtingesnė ir todėl patartina kreiptis pagalbos į specialistą, nesvarbu, koks yra reikalavimo dydis.

Daugeliui ieškinių galioja vadinamasis išankstinių veiksmų protokolai[1], kuriame nurodomi veiksmai, kurių atlikimo teismas iš jūsų tikėtis prieš pareiškiant ieškinį. Tai apima tokius dalykus kaip pranešimas raštu asmeniui, kuriam pareiškiamas ieškiny, nurodant išsamią ieškinio informaciją, pasikeitimas įrodymais, leidimas susipažinti su jūsų medicinos dokumentais, jeigu tai yra ieškiny dėl žalos sveikatai, ir mėginimas susitarti su medicinos ekspertu, kurio paslaugomis naudositės.

Reikėtų nepamiršti, kad reikalavimą teks įrodyti. Tam reikės įrodymų, pavyzdžiui, gydytojo išvados arba nelaimingą atsitikimą mačiusių liudytojų parodymų. Be to, reikės realiai įvertinti prašomos atlyginti žalos sumą. Norint sutaupyti laiko ir pinigų, pirmiausia patartina kreiptis į solisitorių arba konsultantą, ar verta pareikšti ieškinį, o jeigu taip, kaip geriausia jį parengti, kokių įrodymų reikia ir kokios žalos atlyginimo sumos prašyti.

Jeigu ieškiny pateikiamas ribotos atsakomybės bendrovės vardu, gali tekti pasitelkti solisitorių atstovavimui. Tai priklausys nuo to, kokia suma reikalaujama ir kaip bus nagrinėjama byla.

[1] Yra ir kitų išankstinių veiksmų protokolų, pavyzdžiui, taikomų statybos ir inžinerijos ginčams, byloms dėl garbės ir orumo įžeidimo, ginčams dėl gydymo, profesinio aplaidumo ir teisminės peržiūros. Visų jų kopijas galima gauti teisme arba [Teisingumo ministerijos](#) interneto svetainėje.

7 Kur konkrečiai turiu kreiptis dėl ieškinio pareiškimo – į teismo priimamąjį, teismo sekretoriatą ar kitą administracinį padalinį?

Taisyklės, susijusios su civilinės bylos iškelimu, nustatytos Civilinio proceso taisyklių[1] 7 dalyje, kuri turėtų būti aiškinama kartu su atitinkamu praktiniu nurodymu. Pagal pagrindinę taisyklę, jeigu nėra jokios taisyklės ar praktinio nurodymo, ieškiny Anglijoje ir Velse gali būti pareikštas bet kuriame grafystės teismo bylų nagrinėjimo centre; praktiškai vien piniginiai ieškiniai grafystės teismui turi būti pateikiami internetu arba siunčiami paštu „[Money Claims on Line](#)“ Salforde; be to, numatyta [papildoma elektroninė procedūra](#) ieškiniams dėl valdomo turto.

Kai kurie ieškiniai, pavyzdžiui, pagal Vartojimo kredito įstatyme nustatytą procedūrą[2], turi būti pareiškiami grafystės teismo bylų nagrinėjimo centre pagal atsakovo gyvenamąją arba veiklos vykdymo vietą. Kai kurie bylų

nagrinėjimo centrui naudoja elektronines priemones komunikacijai; šiuo klausimu taisyklės nustatytos CPT 5 dalyje ir pridėtuose [praktiniuose nurodymuose](#), o Aukštajam teismui taikomos specialios taisyklės. Išsamesnė informacija apie Aukštąjį teismą pateikiama [čia](#).

Teismo darbuotojai negali konsultuoti ieškinio galiojimo ar pasirinktos veiksmų krypties tinkamumo klausimais. Konsultaciją galima gauti vietos Piliečių konsultacijų biure arba Teisės centre.

[1]Op. cit.

[2] CPT PD 7B5

8 Kuria kalba galiu pareikšti ieškinį? Ar galiu ieškinį pareikšti žodžiu, ar jį būtina teikti raštu? Ar galiu siųsti ieškinį faksu arba elektroniniu paštu?

Ieškinytis turėtų būti užpildytas anglų kalba, nors [velsietiška kalbantiems](#) yra numatytos galimybės vartoti velsiečių kalbą. Kaip pažymėta pirmiau, yra galimybių bendrauti su teismais elektroninėmis priemonėmis tiek pareiškiant ieškinius, tiek prašymus dėl laikinųjų priemonių, taip pat kreipiantis į teismą bendrais klausimais. Daugiau informacijos apie tai pateikiama [čia](#).

9 Ar yra nustatytos specialios ieškinio pareiškimo formos, o jeigu jų nėra, kaip turiu išdėstyti ieškinį? Koks turi būti ieškinio turinys?

Apskritai norint pareikšti ieškinį pirmiausia reikia užpildyti [N1 formą](#); konkrečioms byloms, pavyzdžiui, dėl turto valdymo, numatytos kitos formos. N1 formoje pateikiamos gairės ieškovui. Galima kreiptis pagalbos į Piliečių konsultacijų biurą. Gairėse išsamiai nurodoma, kokia informacija turėtų būti įtraukta į ieškinį. Siųsdami dokumentus paštu, turėtumėte išsisaugoti vieną jų kopiją sau, vieną teismui ir vieną kiekvienam iš atsakovų. Teismas įteiks užantspauduotą kopiją atsakovams.

Kitos formos naudojamos kitoms byloms arba vėlesniems bylos etapams. Jas galima gauti teisme arba [Teisingumo ministerijos](#) interneto svetainėje.

10 Ar reikia mokėti teismo mokesť? Jeigu taip, kada? Ar turiu mokėti advokatui nuo pat ieškinio pareiškimo?

Paprastai pareiškiant ieškinį reikia sumokėti mokesť. Mokesčio dydis priklausys nuo ieškinyje reikalaujamos sumos. Jeigu atsakovas nesumoka po to, kai yra priimamas teismo sprendimas, arba tvirtina, kad nėra skolingas ir jūsų ieškinytis toliau ginčijamas, gali tekti mokėti papildomus mokesčius. Jeigu laimėsite bylą, mokesčiai bus priskaičiuoti prie sumos, kurią atsakovas jums skolingas. Jums taip pat gali būti priteistos tam tikros išlaidos, skirtos atlyginti už darbui skirtą laiką, bet jos nebūtinai padengs visą prarastą sumą.

Tam tikromis aplinkybėmis, pavyzdžiui, jeigu gaunate pajamų paramą, galite prašyti taikyti atleidimą nuo mokesčių. Išsami informacija apie žyminį mokesť pateikiama informaciniame lankstinuke [Teisingumo ministerijos interneto svetainėje](#). Čia taip pat pateikiama išsami informacija apie tai, kada mokesčio gali nereikėti mokėti.

Gali būti patiriama papildomų išlaidų. Jeigu atsakovas ginčija jūsų reikalavimą, jums gali prireikti liudytojų, kurie papasakotų teismui, kas nutiko. Gali tekti apmokėti liudytojų kelionės į teismą ir iš jo išlaidas ir jų tos dienos pajamas, kurias jie būtų uždirbę. Vis dėlto, jei laimite bylą, teismas gali priteisti šias išlaidas iš atsakovo.

Taip pat gali tekti prašyti eksperto, pavyzdžiui, gydytojo, mechaniko arba tyrėjo išvados. Gali tekti prašyti šio eksperto atvykti į teismo posėdį ir duoti parodymus jūsų naudai. Jums teks apmokėti ekspertų išlaidas ir mokesčius, bet jeigu laimėsite bylą, teismas gali priteisti jas iš atsakovo.

Jeigu jūsų ieškinytis yra dėl fiksuotos pinigų sumos (konkreti suma) ir atsakovas yra privatus asmuo, kuris ginčija jūsų ieškinį, jūsų ieškinytis gali būti perduotas atsakovo gyvenamosios vietos teismui. Tai gali reikšti, kad jums teks keliauti tam tikrą atstumą, kad galėtumėte dalyvauti teismo posėdžiuose. Jeigu laimėsite bylą, galite prašyti atlyginti kelionės išlaidas ir prarastas pajamas.

Sumos, kurių galima reikalauti patyrus išlaidų liudytojams, ekspertams ir teisinėms konsultacijoms, bylose dėl ieškinių dėl nedidelių sumų yra ribotos.

Jeigu anglų kalba nėra jūsų gimtoji kalba ir jums reikalingas vertėjas žodžiu, teismas negalės padėti jums susirasti vertėjo. Tai turėsite padaryti patys ir apmokėti vertėjo paslaugas.

Paprastai advokato honorarai sumokami užbaigus bylą. Jeigu laimėsite bylą, teismas gali priteisti iš atsakovo visas jūsų advokato išlaidas arba jų dalį. Vis dėlto, jei kreipėtės į solisitorių ir jūsų ieškinio suma yra mažesnė nei 5 000 GBP, paprastai už jo paslaugas turėsite mokėti patys, net jei laimėtumėte bylą. Be to, reikėtų turėti omenyje, kad nors teismas gali priimti jums palankų teismo sprendimą (t. y. įpareigoti atsakovą jums sumokėti), teismas automatiškai nesiima veiksmų užtikrinti, kad pinigai būtų sumokėti. Jeigu atsakovas nesumoka, jums teks prašyti teismo imtis veiksmų (tai vadinama teismo sprendimo vykdymu) ir gali tekti mokėti papildomą mokesť. Daugiau informacijos apie teismo sprendimų vykdymą pateikiama [informaciniuose lankstinukuose](#).

11 Ar galiu gauti nemokamą teisinę pagalbą?

Yra keletas riboto teisinės pagalbos finansavimo, skirto tam tikroms civilinėms byloms, rūšių. Finansavimo pobūdis ir galimybė jį gauti priklauso nuo tam tikrų veiksnių, įskaitant ieškinio rūšį ir ieškovo pajamas. Daugiau informacijos pateikiama interneto svetainėje dėl [teisinės pagalbos](#).

12 Nuo kurio momento mano ieškinyje laikomas oficialiai pareikštu? Ar institucijos praneš, ar mano ieškinyje pareikštas tinkamai?

Procesas prasideda ta dieną, kai teismas išduoda ieškinio formą. Išdavimo datą teismas pažymi datos antspaudu ant ieškinio formos, kuri laikoma teismo byloje, arba ant rašto, kuris buvo pridėtas prie ieškinio formos, kai ją gavo teismas. Jeigu ieškinio formoje trūksta būtinos informacijos arba yra akivaizdžių klaidų, teismas atmeta ieškinio ir grąžina jums formą. Jeigu ieškinyje pateikiamas, teismas siunčia pranešimą apie išdavimą, kuriame pateikiama informacija apie išdavimo datą ir ieškinio išsiuntimo atsakovui datą.

13 Ar gausiu išsamią informaciją apie bylos tvarkaraštį (pvz., kada atvykti į bylos svarstymą)?

Taip.

Kai ieškinyje pateikiamas ir atsakovui įteikiama N1 ieškinio forma ir patvirtinamieji dokumentai, atsakovas turi 14 dienų atsiliėpimui į ieškinį pareikšti arba jurisdikcijai ginčyti. Pateikus atsiliėpimą į ieškinį teismas priima laikiną sprendimą dėl bylos paskyrimo ir duoda užpildyti nukreipimo klausimyną, kuris turi būti grąžintas per nustatytą terminą. Gavus užpildytą klausimyną, byla perduodama tinkamam teismui; paprastai tai yra atsakovo gyvenamosios vietos grafystės teismo bylą nagrinėjimo skyrius. Teismas užtikrina, kad šalys būtų informuojamos apie visas datas, iki kada turi būti užbaigti tam tikri veiksmai.

Susijusios nuorodos

Toliau pateiktuose atsakymuose pateikiamos nuorodos tam tikrais klausimais. Toliau nurodytos nuorodos yra bendresnio pobūdžio:

[Teisingumo ministerija](#)

[Teisinė pagalba](#)

[Teisinių paslaugų komisija](#)

[Anglijos ir Velso advokatų taryba](#)

[Anglijos ir Velso teisininkų draugija](#)

[Konsultacijos piliečiams](#)

■ Paskutinis naujinimas: 18/11/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.